

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Aalborg Universitet

Sankt Hans bålstale i Klejtrup

Møller, Jørgen

Publication date:
2008

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Møller, J. (2008). Sankt Hans bålstale i Klejtrup

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- ? Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- ? You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- ? You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Sankt Hansbålstale i Klejtrup 23.06.2008

Lektor, arkitekt MAA. Jørgen Møller. Aalborg Universitet.

Tak for invitationen fra foreningslivet i Klejtrup. Jeg har glædet mig til at møde jer.

Hvorfor mon man har inviteret mig ?

Ja det har jeg da tænkt noget over, men mon ikke det har noget at gøre med, at jeg i en del år har arbejdet, forsket og debatteret emnet "Landsbyudvikling" i næsten alle dens afskygninger.

Nogen kalder mig også Landsbytosse, men det betragter jeg som en ros. Jeg synes stadig, at det er fint at bo i en landsby, og især i en landsby med aktive borgere.

Jeg er også selv landsbyildsjæl og foreningsmenneske med mere end 30 år på bagen i det folkelige foreningsliv på landet på egnen øst for Randers.

Hvad ved jeg så om Klejtrup?

Da jeg var dreng omkring 1960, husker jeg tydeligt vore søndagsudflugter med familien i min bedstefars folkevogn med den dobbelte bagrude, de medbragte klemmer i etagemadkassen og campingbordet. Turene gik til Rebild Bakker, Muldbjergene, Rold Skov, Domkirken og Borgvold i Viborg og Verdenskortet i Klejtrup sø. Det var en meget spændende attraktion for en dreng, der her kunne få lov at padle rundt mellem verdensdelene, og hvis jeg ikke husker forkert, så var ide`manden, fantasten og grundlæggeren der selv til at gelejde folk rundt i hans verden.

Senere blev Klejtrup blot en navn på et vejskilt lige syd for Hobro på den gamle A10/E4. Og jeg tænkte, at så kom man da godt nok langt ud på landet, hvis man kørte dertil. I aften har jeg så set den fantastisk smukke vej over Hornum og frem til Klejtrup. Jeg kan nu bedre forstå, at der bor mennesker her. Jeres landsby ligger fantastisk smukt ved søen, og der ud over ved jeg så efter lidt surfing på nettet, at i også har et rigt foreningsliv med en masse ildsjæle, der blandt andet arrangerer sommerfest/ Sankt Hans aften. Vær glade for dem og husk at sige tak for den uvurderlige indsats, de gør for jeres landsbysamfund.

I arrangerer også musikfestivaler og i var Årets landsby i 2004, så i har noget at være stolte over.

Hvad er Sankt Hansaften så i dag.

Ja vi fejrer jo midsommer, og nu bliver dagene kortere, og om seks måneder er det juleaften, og så går det igen mod lysere tider, men mon ikke vi alle glæder os over naturens frodighed og skønhed i skoven og på markerne, og netop i disse dage bugner vore urtehave af nye kartofler, jordbær, spidskål og andet godt og sundt på trods af lang tids tørke.

Jo ved midsommertid er det dejligt at bo på landet.

I gamle dage, da overtroen florerede i datidens bondesamfund, og man var 100% afhængig af afkastet fra landbruget, og der ingen sygeforsikring, socialhjælp og brandforsikring fandtes, da gav det det god mening at sikre sig mod alskens sygdom, uheld og vantrivsel ved at brænde ild, jage onde ånder på porten og bibringe stald og mark frodighed og trivsel....og ikke at forglemme, var Sankt Hans også en kærkommen lejlighed til at holde en fest i landsbyfællesskabet, og dengang som også i dag, så skal man jo aldrig overse en lejlighed til at samle folk til festligt lag i landsbyen.

I dag tror vi vel ikke på hekse og ildens ulykkeshæmmende kraft, og ikke ret mange af os er afhængige af landbruget, selv om vi bor på landet og i landsbyer.

Så for mig, der synes at landsbyer skal se pæne og veltrimmede ud, er Sankthans et "fikspunkt" i kalenderen, lige som Pinse er det.

Det drejer sig om, at landsbytraditionen siger, at "*ordentlige mennesker*" har kalket hus og gård inden pinse, og på samme vis er det en uskreven regel, at folk klipper deres hække før Sankthans, selv om Søren Ryge i mange år har udbredt budskabet om at klippe senere.

For mig er en landsby med sirligt klippede hække en flot manifestation af begrebet "Rettidig omhu", der her betyder, at vi tager hensyn til vores nabo og viser respekt for landsbyen, ved at vi indordner os under den fælles regel/overleverede tradition. At de klippede hække i sig selv også er en smuk landsbyæstetisk oplevelse, som spiller op til velholdte huse og levende landsbyer, gør jo ikke sagen ringere.

Desværre ved vi jo også, at der ud over landet er landsbyer, hvor hækkene ikke er klippede, fordi husene står tomme, eller folkene, der bor der ikke magter det, så man kan med nogen ret sige, at hækklipningsstandarden viser meget om, om der er liv og fremdrift på stedet.

Hvad kan vi så ellers bruge Sankthans til i en nutidig sammenhæng, ..ud over at sende brændende tøjdukker til himmels og huske at klippe vor hække?

Ja bålet og festen er først og fremmest et uformelt mødested for landsbyens indbyggere i alle aldre og køn. Jeg ved også, at foreningslivet mange steder tjener en god sum penge på arrangementet,.. i nogen grad afhængig af vejret, og alle håber selvfølgelig på varme og smukke solnedgange, men vi må holde fast i, at det vigtigste er, at det er mødested for alle, hvor vi bekræfter hinanden i, at der stadig er et livskraftigt fællesskab *her i vores landsby*.

Her skabes, genskabes, opbygges den såkaldte "Positive Sociale Kapital", som alle landsbyforskere og udviklere er enige om er en afgørende forudsætning for om en landsby overlever som et levende sted på kort og langt sigt.

Positiv Social kapital betyder skåret ind til benet blot, at folk har tillid til hinanden, stoler på hinanden og at et ord er ord, og at man herved skaber en platform eller et udgangspunkt for fælles handlinger til landsbyens fælles bedste nu og i fremtiden.

For at denne sociale kapital kan vedligeholdes over tid, så skal folk have steder at mødes, blandt andet ved Sankthansbålet, men vel først og fremmest i det frivillige foreningsliv.

I denne tid hvor mange landsbyer presses af butikslukninger, virksomhedsovertagelser og befolkningstilbagegang, og hvor vi tre år efter kommunalreformen oplever besparelser, indskrænkninger og centraliseringer både på det regionale og det kommunale niveau, da kan et rigt, bredspektret og velfungerende foreningsliv være det, der holder gejsten og modet oppe hos beboerne i landsbyerne rundt omkring, fordi der er så mange positive effekter fra et godt foreningsliv. F.eks.:

- * Landsbyen bliver attraktiv for tilflytning og bosætning
- * Folk får livsglæde, gode oplevelser, venskaber og sundhed ind i deres liv gennem foreningsdeltagelse.
- * Folk får fælles oplevelser og erfaringer gennem aktiviteterne og arrangementerne
- * Og sidst men ikke mindst, så er foreningslivet en læreplads for demokrati, medleven og hensyntagen.

Til sidst blot dette.

Bevar den foreningsbaserede, folkelige Sankthans. Gør den ikke til en "Event" der skal tjene andre interesser end jeres egne i landsbyen, og som afslutning vil jeg udtale min uforbeholdne hyldest til Midsommeren, Naturen, Landsbylivet, Foreningslivet og især til ildsjælene.

Fortsat god sommer.

Tak for ordet.